

dent, har en større Færdighed idetmindste i eet levende Sprog, er ogsaa af stor Betydning, naar man ser hen til, at det danske Folk er et saa overordentlig lille Folk, som nødvendigvis maa være henvist til, naar det skal følge med Tiden, at bevæge sig ude i Verden, og som især nu, da Kommunikationsmidlerne ere saa udviklede, som de efterhaanden ere blevne, meget let vil komme til at savne Evnen til at kunne udtrykke sig i et fremmed Sprog. Man bør derfor efter min Mening kræve en saadan Færdighed af Studenten.

Af det ærede Medlem her ligeoverfor (Tobiesen) blev der gjort en Bemærkning i Anledning af § 6, til hvilken jeg ikke kan undlade at komme tilbage, da Spørgsmaalet engang er blevet berørt. Den angik den Sætning i § 6, at Afgangsexamen skal afholdes ved selve Skolerne. Jeg vilde meget ønske, at der var Leilighed til at tage undermoden Overveelse, om det har været rigtigt, at man ved Skolernes Reform for en Snes Aar siden besluttede at henlægge Afgangsexamen fra Universitetet til Skolerne. Efter min Mening var det ikke rigtigt. Examinationen ved Universitetet havde — jeg taler her, vil jeg tilstaa, kun saavidt min egen Erfaring gaar, men man vil finde det tilgiveligt, at jeg holder mig til den — en overordentlig stor Betydning baade for Lærerne og for Disciple. Den Indvending, der er bleven gjort imod at indrette Examenskommissioner, og som er hentet fra Bausfæltigheden ved at erholde Examinatorer, gjælder idetmindste ikke for den her omhandlede Examens Vedkommende. De Mænd, der ved examen artium optraadte som Examinatorer, vare — derom følte baade Lærere og Disciple sig fuldstændig overtydede — fuldt værdige Repræsentanter for de Sag, i hvilke de optraadte som Examinatorer, og det var derfor en Opmuntring, en Trøst og en Beroligelse for Lærerne og Disciple, hvis Examinationen havde et heldigt Udfald, naar Disciple sendtes til Kjøbenhavn for der at prøves. Jeg tror ikke, at Examinationen ved Skolerne,

om den end understøttes af en kyndig Examenskontrol, paa nogen Maade kan have den Betydning som Examinationen ved Universitetet. Man har ogsaa søgt Grunde for at blive ved det nu Bestaaende dels i Hensynet til Skolernes Omstifter — men det mener jeg ikke bør være det Afgjørende —, dels i Hensynet til andre Bausfæltigheder, som dog let ville kunne overvindes. Jeg tør sige dette Sidste med saa meget desto større Sikkerhed, som det jo er Alle bekendt, at de let bleve overvundne i gamle Dage. Til saadanne Bausfæltigheder henregner jeg det, at Disciple skulle rejse midlertidig til Kjøbenhavn for at examineres og midlertidig skulle indlogere sig der for saa derpaa igjen at vende tilbage til Hjemmet. Det kom man ud over i gamle Dage, da alle Kommunikationsmidlerne vare langt besværligere, end de ere nu, og det maa man derfor da ogsaa kunne komme ud over i vor Tid. Jeg har ganske vist intet Haab om for Tiden at tilvejebringe nogen Forandring i saa Henseende, men da et æret Medlem har udtalt sig for det Udfæltige i en anden Ordning i denne Retning, har jeg ikke kunnet undlade at slutte mig til ham og at udtale ogsaa som min Overbevisning, at det Rette forsaavidt vilde være at vende tilbage til den gamle Ordning.

Siar: Da der atter idag er blevet fremsat Indvendinger imod Rigtigheden af den Vaastand, paa hvilken den indledede Reform væsentlig er begrundet, nemlig den paaankede Overlæggelse, maa jeg dog ønske ogsaa her at afgive det Vidnesbyrd, at efter min Overbevisning ere de Anker, der ere førte i den Retning, ikke lidet eller i alt Fald dog noget begrundede. Og navnlig maa jeg ønske at benytte Leiligheden nu, da jeg har begjæret Ordet ved denne Behandling, til at nedlægge en Indsigelse mod følgende Utring, der ved 1ste Behandling fremkom fra det hørttagede Medlem for Kjøbenhavn (Madvig): Jeg tror nu, at Klagerne tilbørlig udspinge af, at